

Naročnina za kraljevino SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglaš: enostolpna mm vrsta za enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/L. Telefon 300.
Uprava:
Larjini trg 5. Telefon 49.
Kopirski se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamke za odgovor.

Davidovič poskuša sestaviti novo vlado

PAŠIČ VRNIL MANDAT ZA SESTAVO KABINETA KRALJU. — STALIŠČE SAMOSTOJNIH KMETOV, MUSLIMANOV IN SOCIJALNIH DEMOKRATOV. — DALEKOVIDNA POLITIKA NIKOLE PAŠIČA. — SPOR MED DEMOKRATI IN RADIKALI. — NOVE KOMBINACIJE S STOJANOM PROTIČEM. — NASPROTUJOČE SE VESTI!

Beograd, 8. decembra. Ministrski predsednik g. Pašič je danes predpoldne vrnil mandat Nj. Veličanstvu kralju, ker bi pri pogajanjih za sestavo koalicijskega kabineta ni imel uspeha. Beograd, 8. decembra. Kakor javljajo tukajšnji listi, je g. Davidovič dobil mandat, da sestavi novo vlado. Danes je posetil g. Pašiča in se z njim posvetoval o sestavi nove vlade. Predložil mu je solucije: 1. Demokrati naj bi odstopili radikalnem dva portfelja; 2. radikali naj bi sami razdelili portfelje v dva dela, dočim naj bi demokrati izbirali; 3. demokrati naj bi razdelili portfelje na dva dela in radikali naj bi izbirali. Potem je g. Davidovič razpravljal z načelnikom SKS g. Rajarjem, ki se je v načelu izjavil za vstop v vlado. Tudi od muslimanskih zastopnikov je g. Davidovič dobil dovoljen odgovor. Nadalje je konferiral z g. Kristanom, ki se sicer ni izjavil za vstop v vlado, pa je vendar izjavil, da je mnogo vprašan v katerih se njegova skupina strinja z vladnimi strankami. Ze jutri se pričakuje odgovor radikalne stranke.

Beograd, 8. decembra. Okoli 19. te g. Davidovič bil na dvoru in je poročal Nj. Vel. kralju o razgovorih, ki jih je imel z zastopniki posameznih parlamentarnih skupin.

Beograd, 8. decembra. Presihoro Mnogi naši listi prinašajo poročila o ministrski krizi, vsak pa s svojo posebno tendenco. Posamezni listi gredo pri tem tako daleč, da citirajo celo besede voditeljev strank, s katerimi so se vodila pogajanja o načinu rešitve krize, čeprav ni nihče prisostvoval pogajanjem. Pooblaščenici smo, da izjavimo, da se je Pašič pogajal z zastopniki raznih skupin na podlagi, da se vladna koalicija razširi in ojači. To bi se izvedlo na ta način, da bi druge stranke ali sodelovale v državni upravi, ali pa da bi podpirale kr vlado, da se določijo temeljni nujni zakonov, za popolno izvršitev ustave in da izpolni širši program ki bi omogočil v državi pravilno delo in miren razvitek.

Zagreb, 9. decembra. »Večera« poroča iz Beograda, da je njegovemu dopisniku ugleden član radikalne stranke na vprašanje, zakaj je Nikola Pašič vrnil kralju mandat za sestavo nove vlade, odgovoril, da je Nikola Pašič star in dalekoviden politik, ki ve, da je skupnost za demokrati za bodoče nemogoča. Nikola Pašič hoče vseskor imeti na kongresu radikalne stranke svobodne roke, ker bo brzkone kongres začrtal radikalni stranki nove smernice politiki, ki mora brezpogojno pretrgati vsako vezo med radikali in demokrati ter poiskati možnost sporazuma s Hrvati, muslimani in Jugoslovansko ljudsko stranko. Naravno je, da tega sporazuma ne bo mogel iskati Nikola Pašič, temveč Stojan Protič, ki mu bo Pašič prepustil vodstvo politike

radikalne stranke. Ponudba sestave vlade Ljubi Davidoviču je samo akt ustavne prakse in ničesar več.

Beograd, 9. decembra. Ljuba Davidovič, ki mu je kralj poveril sestavo nove vlade, vodi nepretrgano razgovore z vsemi strankami. Z ozirom na današnje stanje političnega položaja, je precej verjetno, da bo mogel Davidovič sestaviti vlado do nedelje, ko mora kralju predložiti listo novih ministrov. Ugleden član radikalne stranke je izjavil, da so ponudbe demokratov, ki so jih stavili radikalcem, izzvalje pri njih najboljši vtis. V radikalnem klubu je večina za sprejem demokratskih ponudb. Danes se še vrše pogajanja glede zakonov, ki bi jih imela skupščina rešiti v prvih sedmih. V vseh političnih krogih prevladuje mnenje, da je brezpogojno potrebna parlamentarna vlada, ker bi drugače moglo priti do še težje krize, katere ne želi nobena stranka. Moglo bi namreč priti do vlade, v kateri bi uradniki in generali prevzeli ministrske listnice, dokler bi se ne sporazumele stranke. (?)

Beograd, 9. decembra. Danes je novi mandator krone za sestavo kabineta Ljuba Davidovič nadaljeval svoja pogajanja z načelniki parlamentarnih skupin. Ob 9.30 se je sestel s predsednikom kluba Slovenske kmetijske stranke, ki mu je dal zelo ugoden odgovor. Klub Slovenske samostojne kmetijske stranke se popolnoma strinja s programom in delom demokratov in ni z ozirom na to nobenih ovir za njegov vstop v vlado g. Davidoviča.

Zatem se je Ljuba Davidovič razgovarjal s predsednikom zemljoradniškega kluba Lazičem, ki mu je obljubil, da bo o zadevi poročal svojem klubu, ki bo končno uveljavil sklepal o vstopu v vlado. Zemljoradniški klub bo svoj odgovor sporočil že tekom jutrišnjega dne. Zatem se je sestel Ljuba Davidovič z načelnikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem, s katerim pa se je v mišljenju popolnoma razdvojil, ker stavi Jugoslovanski klub kot pogoj za vstop v vlado revizijo ustave. Iz tega je jasno razvidno, da se sestank z dr. Korošcem ne bo več ponovil. Popoldne bo Ljuba Davidovič posetil Nikolo Pašiča.

Beograd, 9. decembra. (Izv.) V privatnih krogih se sodi, da ni mnogo nade, da bo Davidovičeva mislija za sestavo kabineta imela uspeh, ker je znano, da rad. klub ne pristaja na to, da bi zavzemal v vladi drugo mesto, kakor bi je moral po Davidovičevi kombinaciji. Kar se tiče zemljoradnikov, se javlja, da je designirani ministrski predsednik Ljuba Davidovič poskušal danes pregovoriti predsednika zemljoradniškega kluba Laziča za vstop v vlado, ki pa je vsak poskus, spraviiti zemljoradniški klub v vlado, odločno odklonil.

Obč. volilni red za Slovenijo sprejet.

Beograd, 9. decembra. Na današnji seji zakonodajnega odbora je bil sprejet občinski volilni red za Slovenijo. Odseku je bil vrnjen člen, ki pravi, da je treba ta zakon prilagoditi zakonom za Bosno in Hercegovino ter Dalma-

Radič vržen iz zagrebškega invalidskega doma.

Zagreb, 9. dec. (Izv.) Danes dopoldan je prišel Stepan Radič v invalidski dom, kjer je pozdravil navzoče invalide s svojim poznanim »Jesus in Mariji«. Ko so invalidi vprašali, v kakem namenu da jih je obiskal, je začel Radič razvijati svoj program ter deliti svoje glosilo »Dom«. Nato so ga vprašali navzoci

Zagrebske obč. volitve in vladna kriza

Beograd, 9. dec. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih vlada veliko zanimanje za bližajoče se občinske volitve v Zagrebu. Zlasti se domneva, da bo prišlo pri volitvah do neredov, ki bi bili posebno naperjeni proti Beogradu in to osobito v času

TISKOVNI ZAKON.

Beograd, 8. dec. Danes se bodo sestali člani odbora, ki ima izdelati

cijo. Ze prej je bila na dnevnem redu stanovajska naredba, vendar pa so radikali zahtevali, naj se rešitev te naredbe odgodi, dokler se ne sestane nova vlada.

invalidi, kje je tičal med vojno, ko so oni prelivali svojo kri ter mu zabrusili v obraz, da je on tačas prepeval Habsburgovcem himne. Radič se je hotel nato nekaj opravičevati, a invalidi so planili z bergljami in palicami nanj ter ga tako formalno iztirali iz invalidskega doma.

sedanja vladne krize. V vseh krogih se smatra, da je Pašič vrnil mandat za sestavo vlade edino le iz vzroka, da prepusti vso odgovornost za razvoj političnega položaja na Hrvatskem ministru notranjih del, Svetozaru Pribičeviću.

načrt tiskovnega zakona. Izdelali bodo definitivno reakcijo tega zakona.

ŽELEZNIČARSKI SHOD. — KOALICIJA ŽELEZNIČARSKIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI.

Snoči se je vršil v dvorani Uniona impozantan shod, ki ga je sklicala koalicija žel. organizacij in sicer: »Zveza jugoslovanskih železničarjev«, »Udruženje železniških uradnikov«, »Savez železničarjev Jugoslavije« in »Prometna zveza«. Shoda se je udeležil tudi zastopnik »Zveze poštinskih organizacij« in pa zastopnik »Zveze upokojencev«. Zborovanje je otvoril predsednik pokrajinskega odbora koaliranih železniških organizacij za Slovenijo g. Blaž Korošec. Govorili so zastopniki vseh društev, ki so osobito naglašali pomen koalicije. Resolucije in potek shoda približno jutri.

PREPOVEDAN SHOD HRVATSKEGA BLOKA V ZAGREBU.

Zagreb, 8. dec. Danes je redarstvo prepovedalo shod Hrvatskega bloka na Wilsonovem trgu. Vendar pa se je dopoldne ob 10. uri zbrala večja množica ljudstva, ki je potem, ko je zvedela, da je shod prepovedan, v sprevedu odšla skozi Frankopansko ulico na Jelačićev trg, kjer se je mirno razšla. Mir se ni nikjer kalil.

KONTROLA NAD TUJCI.

Beograd, 8. dec. V ministrstvu za notranje stvari se je sestavil nov oddelek za državno zaščito, ki bo ločen od oddelka za javno varnost. V tem oddelku se bo vršila kontrola nad tujci, vidirale se bodo potne listine in vršili posli za odstranitev protidržavnih elementov.

ZAŠČITA STANOVANJSKIH NAJEMNIKOV.

Beograd, 8. dec. Ministrstvo za soc. politiko je poslalo vsem stanovajskim uradam v državi razpis, po katerem naj se pri reviziji stanovanj na enoten način oziraje na one posameznike, ki se morajo seliti iz hiš, ki se rušijo. Na ta način se bo pospešila stavbna delavnost in obnova in se ne bo dogajalo, da bi se posamezne družine metale na ulico.

REFORMNO GIBANJE NA HRVATSKEM.

Zagreb, 9. dec. (Izv.) Včeraj ob 9. uri dopoldne se je v dvorani pevskega društva »Kolo« vršila svečana katoliška reformna služba božja v hrvatskem jeziku, ker je zagrebški Sokol izjavil, da ne da svojih prostorov za ta namen. Dvorana »Kola« je bila nabito polna in množestveno občinstvo je prisostvovalo tej službi božji zunaj dvorane. Mašo je čital dr. Stepan Vidošič ob asistenci drugih reformnih svečnikov. Po »Slava Bogu na višavah« je eden od navzočih reformnih svečnikov držal govor o pomenu službe božje v narodnem jeziku, nakar se je maša nadaljevala. Na koncu maše je povzel besedo sam celebrant, ki je v živahnih besedah orisal namen in pomen reformnega gibanja in zahteve reformne cerkve. Posebej je še naglašal vršiči se pokret med duhovništvom in med ljudstvom. Omenil je, da se katoliška cerkev poslužuje vseh mogočih in nemogočih sredstev za dosego svojih ciljev, medtem ko se reformni pokret ne namerava posluževati nikakih nasilstev nad neljubimi elementi. Že več stoletij stoji na čelu rimske cerkve vedno le Italijan, a škofje vrše cerkveno oblast na tak način, da verniki sploh nimajo besede v cerkvenih zadevah. Narod pa zahteva, da se mu moli in čita maša v jeziku, ki je pisan z maternim mlekom. Celebrant je zaključil svoj govor z zagotovilom, da se bo odslej vršila služba božja v hrvatskem jeziku vsako nedeljo. Po končanem govoru so se razdelili med prisotne pole za podpis k pristopu v reformno cerkev ter je bilo nabranih več sto podpisov.

PRVE OBSODBE DUNAJSKIH PROTIDRAGINJSKIH DEMONSTRANTOV.

Dunaj, 9. decembra. Danes so se pričele prve razprave zaradi plenitev dne 1. decembra ob priliki protidraginjskih demonstracij floridsdorfskih delavcev. 41 obtožencev, večinoma mladeniči, je bilo zaradi tatvine, javnega nasilstva ter hudobnega poškodovanja stvari obsojenih na 4 do 10 mesecev težke ječe, postrane s trdim ležiščem vsak mesec. Prošnje več obsojencev, naj se jim odgodi nastop kazni, so bile odklonene.

Sedanja Rusija in svetovno socijalno gibanje.

Dosedanji stoletni razvoj socijalnega gibanja je z rusko komunistično revolucijo dosegel odločno preizkušnjo socijalističnega nauka. Do pojava ruske revolucije je namreč svetovni proletarijat videl v socijalizmu nauk, ki je v teoretičnem oziru izločeval vsak dvom o možnosti njegovega uresničenja. Izkoriščane narodne plasti in tudi socijalistične teoretične glave so videli v moderni državi in v njeni militaristični sestavi tisto orodje, katerega se je posluževal kapitalistični gospodarski red proti navalom socijalistične misli industrijskega delavstva. Dosledno s tem nazorom so ruski komunistični teoretiki proglasili po revolucionarni duševnosti razbrzdano dobo svetovne vojne za trenotek, ko se je delavstvo moralo odločiti, da prevzame vodstvo državnih teles v lasne roke in da s pomočjo državno-upravnega aparata uniči kapitalistični gospodarski red in razvije kraljestvo socijalne pravičnosti.

Svetovnozgodovinski poizkus se je izvršil edino v Rusiji. Danes po treh letih komunističnega gospodarstva se rušijo ideali o izvršljivosti socijalističnega gospodarskega nazora, samja Rusija uvaja od pomladi sem kapitalistični gospodarski red. Od komunizma je prestopila k državnemu socijalizmu produkcije in blagovne izmenjave. Iz blagovne izmenjave se je dosledno razvila svobodna prodaja in nakup. Njena državna ureditev denarnega prometa je propadla. Danes ustanavlja Ruska republika svojo državno banko in vodi valutno politiko čisto kapitalističnih držav, uvaja obrestne mere in upošteva kurze zapadnih denarnih borz. Pristala je na zasebno trgovino, najprvo v maem, nato v velikem obsegu. Obrt je svobodna in delavsko razmerje se prepušča prostovoljnemu dogovoru. Velike tovarne in podjetja so se oddala prejšnjim lastnikom in bančnim skupinam kapitalističnega sveta v svobodno izkoriščanje. Blagovne cene se urejajo po prosti trgovini in javlja se prikazen dviganja mezd. Ruska državna banka izdaja uredbo, s katero se uvaja predvojni rubelj kot plačilna enota. Povratek k kapitalističnemu gospodarskemu redu je danes v Rusiji izvršeno dejstvo. Iz uvedbe kapitalističnega produkcijskega načina in iz svobodne trgovine se bo razvila ogromna revolucija blagovnih cen.

Iz dejstva, da se je komunistična Rusija morala povrniti k kapitalizmu, sledi za gibanje svetovne socijalne misli usodna izprememba dosedanje smeri. Razlogi, ki so onemogočili vzpostavo komunističnega gospodarstva v Rusiji, so v prvi vrsti jelekni zakoni gospodarstva samega. Vprašanje cen, mezd in blagovne izmenjave so prirodne realnosti, ki se urejujejo s človeško voljo. Rusku izkušnja je pokazala, da je z blagovno izmenjavo nerazdružno spojeno dejstvo cen in denarja kot menjalnega sredstva in da je gibanje cen podvrženo nepreračunljivim gospodarskim, socijalnim in duševnim okoliščinam. Gospodarstvo ne more obstojati, ako se ne giblje v okviru svobodne trgovine in svobodnega gospodarskega delovanja posameznikov. Nadomestitev teh zasebnih motivov gospodarskega delovanja s socijalističnim predpostavljata toliko moralno kulturo človeških mas, da jo v stoletjih ne bodo dosegli. In to je moralna nepopolnost socijalističnega gibanja, ki je v Rusiji upropastila komunistični poizkus.

Vsa znamenja kažejo, da bo svetovno socijalistično gibanje moralo v dejanju in v teoriji priznati prirodne temelje zasebnega kapitalističnega gospodarstva in sicer svobodno trgovino kot regulativ cen in svobodno delovanje kot vir blagostanja posameznikovega. Njeno bodoče stremljenje bo slo za tem, da izvojuje demokratičnim potom državno varstvo socijalne misli in javno obrambo telesnega in duševnega razvoja širokih, gospodarsko zapostavljenih mas. S to mislijo prožeto državno varstvo bo od slučaja do slučaja moralo pristopati k proračunski in pridobitni reviziji in k davčni obremenitvi zasebnega kapitalističnega podjetništva. Preko tega pa bo delovno ljudstvo moralo poizkusiti trnjevo pot lastnega združniškega gospodarstva, ki bo edina mogla učinkovito dokazati ostvarljivost skrajne komunistične produktivne zamisli v bodočnosti.

Zopet izvažanje naše živine.

Beograd, 9. decembra. Gospodarsko-finančni komite ministrov je na svoji seji 5. t. m. sklenil, da se lovili izvoz 3000 lahkih konj proti plačilu predpisanih taks preko carinarnic, ki jih določil ministrstvo za kmetijstvo. Na podlagi tega sklepa gospodarsko-finančnega komiteja ministrov je ministrstvo za kmetijstvo in vode sklenilo, da se ima odobreni kontingent 3000 lahkih konj izvoziti preko nastopnih carinarnic: preko carinarnic v Gjevgljiji, Bitolju, Gruziji in Mariboru po 500 konj, preko carinarnice v Rakeku pa 1000 konj. Carinarnica je naročeno, da se izvoz konj dopusti v določenem številu od dneva objave te naredbe v »Službenih novinah« tekom dveh mesecev po objavi na način, kakor je podpisani v pravilniku za izvoz že prej dovoljenih kontingentov konj.

Beograd, 8. dec. S sklepom ministrskega sveta in v zmislu zakona o izvozu od 27. dec. 1920. se je na predlog ministra za poljedelstvo in vode razen prej odobrenega izvoza odobrili nov kontingent 40.000 ovnov in 11.000 ovac. Ta novi kontingent se bo izvedel preko nastopnih carinarnic: V Gjevgljiji 12.000 ovnov in 3.000 ovac, v Bitolju 10.000 ovnov in 2.000 ovac, v Dubrovniku 1500 ovnov in 1000 ovac, v Šibeniku 1500 ovnov in 1000 ovac, v Bakru 2000 ovnov in 1000 ovac, v Mariboru 1500 ovnov in 500 ovac, v Rakeku 1500 ovnov in 500 ovac, ostanek pa preko drugih carinarnic. Ako se ne bo prijavilo zadostno število ovnov za ta izvoz, se bodo lahko namesto njih izvažale ovce.

ZMANJSANJE DVANAJSTINE ZA MESEC JANUAR.

Beograd, 9. dec. Danes dopoldne je imel oboj ministri odbor, na kateri se je sklepalo o zmanjšanju dvanajstine za mesec januar. Glavna govornika sta bili Ante Radojevič in Vojislav Žig. Po razpravi je odbor sklenil, da se zmanjšajo postavke 4. vojnemu ministrstvu za 37 milijonov dinarjev, 7. notranjemu ministrstvu za 1.5 milijonov dinarjev, 3. ministrstvu za narodno zdravje, za agrarno reformo in socijalno politiko za 9.7 milijonov dinarjev, 4. ministrstvu za kmetijstvo, šume in rufe ter trgovino za 2.54 milijonov dinarjev, 5. ministrstvom za javna dela in promet za 7.35 milijonov dinarjev.

Borzna poročila.

Zagreb, 9. dec. Devize: Dunaj 4—4.30, Berlin 127—137, Budimpešta 35—35.75, Bukarešta 0—220, Italija 1182—1190, London 125—1138, Newyork izplačilo 273—274, ček 0—272.50, Pariz 2050—2100, Prag 306—308, Svica 5250—5300. Valute: Dolariji 270—271.50, avstrijske krome 0—4.50, bolg. levi 0—190, carski rublji 26—30, češkoslovaške krome 0—304, franc. franki 2000—2075, poljski 989—0, nemške marke 138—140, rom. leji 208—210, ital. lire 1155—0. Beograd, 9. dec. Valute: leji 53.50, marke 34.50, avstr. krome 1.25, Devize: London 284.95, Pariz 520, Newyork 69.67 in pol, Milan 300, Praga 77, Berlin 34.40, Dunaj 0.89 in pol, Bukarešta 54.25, Budimpešta 8.75.

Stojan Protič.

Psihologija množice je nekaj najbolj nepreračunljivega, najbolj začudnega, zato pa so tudi politike neverjetno opolzka in nevarna. Najnovejšo primero imamo v osebnosti srbskega politika Stojana Protiča. Mož je napravil pri ustavnih borbah energičen preokret proti vidovdanski ustavi, zapustil je parlament in v lastni radikalni stranki se je izločil iz sodelovanja. Trenutno je stal ob prepadu: večina srbske javnosti se je vsaj v časopisu obrnila proti njemu, zapustili so ga lastni tovariši. Toda mož je vztrajal in preobrat javnega mnenja se je izvršil skoraj čez noč njemu v prid. V nedeljo pa je živahno pozdravljala radikalna omladina, najmočnejša skupina na beograjski univerzi, kar veliko pomeni: »Samouprava«, ki je meseca in meseca previdno molčala o njem, prinaša njegovo izjavo dopisniku pariškega »Tempsa« v principih sporazuma vseh treh jugoslovanskih plemen. Vsi znaki kažejo, da je Protič mož bodočnosti, ki bo prej ali slej izvršil konsolidacijo države. »Novosti« pričbujejo o Protiču uvodnik, ki je nadvse značilen za evolucijo srbskega političnega razpoloženja:

Takrat, ko je bil položaj g. Stojana Protiča delikaten ne samo napram radikalni stranki, ampak vobče, se nismo ozirali na njegovo osebnost in smo govorili samo o njegovem postopanju in političnem nazoru v resnici objektivno ali na dosti neobičajen način. Neobičajen v toliko, v kolikor je mladim ljudem dovoljeno da govore v stari, nadkriljujoči in preizkušeni avtoriteti.

Kadar je govor o g. Stojanu Protiču mora pameten in objektivni človek priznati izvestne stvari, ki so izven vsake diskuzije: g. Stojan Protič je političar prvega reda, konsekventen do malenkosti, dialektikar pa excellence in — korekten v najbanalnem pomenu besede. G. Protič ni veliki taktik, ne samo da ne zbira besedi, ampak je tudi neizbirčen v svojem delu, kadar se tiče postavljanja onega, kar smatra za svoj ideal. More se tudi reči, da je brezobziren napram svojemu nasprotniku in da svoje brezobzirnosti ne samo da ne, ampak tudi ne more maskirati. On je pravo posebnost: njegovo odkritosrčnost in do trdovratno sti konsekvence narave. Edino tak karakter je mogel privedi tega politika v izjemen položaj tudi napram oni stranki, kateri ni žrtvoval samo vse svoje mladosti svoje fizične in moralne energije, vsega svojega življenja, temveč tudi samega sebe. On, ki je mogel, če bi le hotel, potegniti za seboj ogromno večino svoje stranke, pa tudi svojega starega druga in vodjo g. Pašića je bil v svoji razburjenosti in nezadovoljnosti toliko taktičen, da je za trenutek ostavil stranko, ki jo je vodil in odšel po svojem potu, ki je poln odgovornosti, morda tudi zelo opasen in zelo čuden, ali — ima svoje opravičenje in zgodovinsko važnost in potrebo.

G. Stojan Protič je žrtev svoje stranke, morda ne hotema ali vendar žrtev. On je pomiljal ta odnošaj na svoj način in se je trudil, da ga opraviči. Oblagodarjeni s takim odnošajem so mogli radikalni in demokrati tako dolgo ostati skupaj, če tudi je ta zajednica na zelo trhi osnovi.

Danes, ko se nahaja politična situacija v znaku krize in ko je v razmahu politični boj med radikalni in demokrati je naravna stvar, da se ponovno upirajo oči v g. Stojana Protiča. Ali to pot, to moramo podčrtati, mora biti

pojav g. Stojana Protiča simpatičen tudi onim, ki so v njem gledali samo troglavega človeka, katerega nobeni argumenti ne pripeljejo iz zablode.

Gospod Protič se je zopet danes pokazal v vsej svoji veličini kot velik državnik in patriot, poln samopremagovanja. On je prišel na poziv svojega bivšega šefa (g. Protič se še ni nanovo sešel s svojim stariim drugom), lojalno ga je poslušal, razgovarjal se z njim in razložil svoje znano mišljenje o situaciji. Mogel je računati na vstop v vladu, na eventualno satisfikacijo, ki jo s pravico pričakuje, ali on je pri vsem ostal skromen in velik. Ne vstopi v vladu ali kako kombinacijo, ni mu bilo za oblast, on ostavlja odrešenje v roke mandatarja in veruje vedno bolj v njegov uspeh — še več — veruje, da se bo koalicija obnovila.

Vstop g. Stojana Protiča v vladu z demokrati je nemogoč. Uverjen revizionist ne popušta v svojem uverjenju, ali, lojalen in taktičen do kraja, on dopušta svojemu šefu možnost — da rešuje deželo.

Nadvse zanimivo je zasledovati to razdvajanje in grupiranje srbskega političnega mnenja za sporazum s Hrvati in Slovenci in proti. Nedvomno je, da je tu namenila zgodovina Protiču še prevažno vlogo in nalogo.

K washingtonskim vestem.

Poročila iz Washingtona pripovedujejo o prvem delu sporazuma, ki se je dosegel med vesilami Ameriko, Japonsko, Anglijo in Francijo, ki imajo svoje velike interese na Daljnem Vzhodu. Glavne so pravzaprav prve tri vesile, kajti Francija ne igra tako važne vloge; ona je več ali manj nepristranska v sporu, ki se vrši okrog mornariškega programa v vodah Kitajske. Francija je zainteresirana le na skrajnem jugu Kitajske; kajti ona prodira gospodarsko vanjo iz svoje kolonije Indokine; tam, predvsem v provinci Junan nima konkurentov. Vrh tega stoji ona do Japonske v drugačnem razmerju; glede Indokine n. pr. ne obstoja za Japonce omejitve kar se tiče naseljevanja.

Tudi Holandija ne prihaja v poštev glede oboroževanja na morju; njena sredstva so mala: Sicer se tudi ona boji Japoncev radi bogatih svojih kolonij v Vzhodni Indiji. Svoj čas se je zavarovala proti njim z zvezo s severoameriško Unijo. Danes so seveda protijaponski uspehi tudi njeni uspehi in ker ima dobre naravne zaveznike, li ni treba biti v skrbeh.

Z ameriško - japonskim nasprotjem, ki se je ogibalo vseh problemov Daljnega Vzhoda, moramo biti zadovoljni tudi mi Slovani. Kajti ako bi tega nasprotja ne bilo, bi se Japonska lahko po mili volji okoristila na račun Rusije, ki si zaenkrat ne more pomagati. Saj so Japonci zasedli še severno polovico Sahalina — južno jim je dala zmaga l. 1905., dalje Vladivostok in mnoge dele Poamurja, kjer so se vmešali v boje med ruskimi strankami. Da ni Amerike, nedvomno bi skušali Japonci ostati kratkoma v vzhodni Sibiriji. Anglija bi se temu prav gotovo ne upirala. Tako bo mogla biti bodoča Rusija hvaležna Ameriki, ki s svojo nezaušnjostjo do Tokia brani hote ali ne hote tudi ruske interese.

Kako se hitro spreminjajo situacije! Se pred dvajsetimi leti je imela Anglija tak strah pred rastočo rusko mornarico na Daljnem Vzhodu, da je proti njej favorizirala in naščuvala Japonsko.

Nato je na mesto Rusije, ki je bila z izgubo Port - Arturja in Daljnega ter Koreje odrinjena od Rumenege morja ter Pečljskega zaliva, stopila Japonska. Svetovna vojna je odstranila Nemčijo s tamošnjega pozorišča; a še en spopad — in bogvedi kdo bo obdržal prvenstvo na vodah Tilnega oceana. Gotovo je, da s sporazumom, ki se je dosegel glede gradnje bojnih ladij, vprašanje ni rešeno. Kot Slovani moremo biti le zadovoljni, ako se ne odloči prehitro, da more v odločilni uri nastopiti Rusija vsaj v toliko, da zavaruje svoje, česar danes ne more.

Ostane pa washingtonski konferenci še vedno najtežavnejši del programa, to je ureditev ameriško - japonska nasprotja glede Kitajske. Poroča se, da je Japonska baje pripravljena, odpovedati se svojim prednostim v Santungu in ga zapustiti. Glede tega moramo biti na vsak način že skeptični. Raje bi si obdržala Japonska le še južni del Ljaotunga z PortArturjem, ki pa ima pomen le kot gl. oporišče za mornarico, ni pa trg. značaja. Istotako je baje Anglija pripravljena opustiti Velhaivei, obdrži pa Hongkong, ki predstavlja prvovrstno trgovsko luko za trgovino s Kitajsko. Ako se Japonska res odpove svojim gospodarskim privilegijem v Kini, pridobljenim v zadnjem desetletju in prizna pariteto veleisl v tem oziru, potem je Amerika dossegla velike uspehe. Toda dvom o tem je na vsak način še močno upravičen.

Pismo z beograjske univerze.

(Dopis slovenskih akademikov.)

Beograd, 5. decembra 1921.

Iz Brna, Prage in drugih vseučilišnih mest prihajajo v Slovenijo nevesela poročila o stanju naših akademikov. Žal, da se jim moramo pridružiti tudi mi! Tu vladajo pač take razmere, da ne moremo več molčati. — Študenti smo starejši za oktober pač dobili (sicer šele 19. nov.), a za november etc. smo vložili prošnje, ki se bodo reševale šele po 1. decembru! Kedar bodo prošnje rešene, si lahko predstavljamo!

Kar se menze tiče, bi bili s hrano pač kolikorliko zadovoljni, samo da o čistoči sploh ne moremo govoriti. Tudi dobimo štirje en nož, v juho pa nam kapljajo zelene kaplje od stropa barake, v kateri je menza nastanjena. (Kosilo in večerja stane 1000 kron mesečno.)

S stanovanji je šele pravi križ! O privatnem stanovanju pač ne more biti nič govora, a v upravi Akademskoga doma vlada popolna neorganiziranost (nalašč nočemo rabiiti drugega izraza). Prošenj za sprejem ni potreba, kaj šele ubožnih izpričeval! Za sprejem zadoštuje, da si bogat, pa prideš pred začetkom predavanja v Beograd ter si mosto »rezerviraš«, a ti revež, prideš prepozno. Tako dobe boljše situirani poceni stanovanja, ubog študent pa živi kakor veš in znaš! Pozitivno tudi vemo, da stanujejo v Akademskem domu privatniki, uradniki, torej neakademiki, pa vse zastonj!

Umevno, da je vsled takih razmer v vseh taborih mnogo nezadovoljnih, kar pričata že dva protestna zbora na univerzi in pričakovali smo, da bo dobil upravni odbor podpornega društva »Pobratimstva« na letni skupščini, ki se je vršila včeraj, upravičeno odobro. Ker pa so imeli glavno besedo kolegi, katerim so se očitali razni »dispozicioni fondovi«, se je vršila cela

skupščina zelo burno, kajti govornika radikalna so hoteli prevpiti demokrati in narobe. Da ni prišlo do pretepa, je moral predsednik zaključiti »zbora«. — Volitve za novi odbor so pokazale sledeči rezultat: relativno večino imajo radikalni, nato pridejo komunisti, demokrati, agrarci, neopredeljeni in republikanci. Kot pozitivno delo moramo zabeležiti, da so demokrati pred kavarno »Moskvo« po končanil volitvah prav lepo zapeli državno himno, radikalni pa so šli pozdravit Pašića pred njegovo hišo! Na približno enak način se bodo reševala razna »študentska pi-

tanja« tudi v bodoče. Malo krika, malo vika, semintja morda kak majhen pretep, pa mirna Bosna.

H koncu še nekaj, o čemur bi mslili, da je pač škoda besedi. Čitali smo svoj čas v časopisih izjavo slovenskih akademikov iz Zagreba proti obstoju ljubljanske univerze z vsemi fakultetami. Mi jo kot resen znanstveni zavod iskreno pozdravljamo in ji želimo, da bi mogla uspešno konkurirati z našo beograjsko, katere odlične predstavnike, kakor gg. Cvijića, Vulića, Vasića, Anastasijevića, Čajkonovića in dr. morema tu s pridom poslušati.

Gospodarstvo.

Letošnja žetev v Južni Srbiji.

Letina je bila zelo dobra. Pšenice utegne biti za izvoz okoli 10.000 vagonov in sicer 72,5 — 76 kg hektolitarske teže. Pšenica se nalaga na postajah Kumanovo, Veles in Štip. (Uroševac - Mitrovica). Letos je najboljša v Mitrovici. Večina pšenice je šla v Smederevo in od tam v notranost dežele in za izvoz, nekaj so kupili mlinci v Srbiji, a nekaj država. Lansko leto se je pšenica izvozila v Solun.

Ječmena je bilo za izvoz 4.000 do 5.000 vagonov. Pokupili so ga domači pivovarji, drugi je prodan v Smederevo.

Ovsa za izvoz do 3.000 vagonov, ki ga je večinoma pokupila država. Hektolitarska teža ovsa 60 do 61 kg, a cena 2 do 2,10 D. Koruze je bilo do 1.000 vagonov. Sena je bilo za izvoz okoli 6 do 8 milijonov kg in sicer s kolodvorov Kosovo, Veles, Aleksandrovac in Tabanovci. Seno se prodaje 50 do 60 D franko vagon 100 kg.

Fižola je obilo v okolici Tetova 400 do 500 vagonov po poprečni ceni 5 D za 2¼ funta (oka). Ta se je večinoma izvozil preko Soluna v Carigrad in Aleksandrijo. Beograd je kupil 50 vagonov čebule po 1,50 D za kg.

Riža je bilo to leto 200 vagonov v Kočani in 300 vagonov v Strumici. Cena 6 D za 2¼ funta. Kar se je uknila carina na riž, se izvaja v Carigrad. Poleg tega dobavi Južna Srbija izdatne množine volne, svile, lanu in sezana.

Novi mlin srbske trgovske banke v Skoplju je pričel delati pred dvema mesecema in more zmlati na dan 3 vagonne pšenice.

Težkoča vse trgovine je, ker ni vagonov za izvoz in potreba na progi Ristovac - Djevdjelija in Skoplje - Mitrovica dnevno okoli 150 do 200 vagonov, a dobi se jih 10 do 20 vagonov na dan.

Nov kontingent za izvoz ovac. S sklepom ministrskega sveta in v zmislu zakona o izvozu od 27. decembra 1920 je na predlog ministra za poljedelstvo in vode razen prej odobrenega izvoza odobren nov kontingent 40.000 ovnov in 11.000 ovac. Ta kontingent se izvede preko nastopnih carinarnic: v Gjevgljeli 12.000 ovnov in 3.000 ovac, v Bitolju 10.000 ovnov in 2.000 ovac, v Dubrovniku 1.500 ovnov in 1.000 ovac, v Šibeniku 1.500 ovnov in 1.000 ovac, v Bakru 2.000 ovnov in 1.000 ovac, v Mariboru 1.500 ovnov in 500 ovac, v Rakeku 1.500 ovnov in 500 ovac; ostanek pa preko drugih carinarnic. Ako se ne bo prijavilo zadostno število ovnov za ta izvoz, se bodo lahko namesto njih izvažale ovce.

Dobava pohištva, raznih instrumentov in utenzilij za laboratorij, pe-

riča, zdravil, desinfekcijskih sredstev in aparata za Pasterurjev zavod v Novem Sadu. Predmetni oglas je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled. Pisarna ofertalna licitacija se vrši dne 15. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v pisarni zdravstvenega odseka v Novem Sadu.

Rudarstvo v češko-slovaški republiki. V vsej češko-slovaški republiki je 369 rudnikov iz katerih dvigajo zemske zaklade. Na Češkem jih je 308, na Moravskem 27, v Sleziiji 30, na Slovaškem pa 4. V premogovnih jamah je bilo zadnjih šest mesecev 127.000 premogarjev zaposlenih. Vsega premoga se nakopje 328 milijonov meterskih stotov na leto v vsej republiki. Republika ima naslednje rudarske revirje: praški, plzenski, kutnohorski, slanski, mosteški, komutovski, karlovarski, topliški, bruski, ostravski in slovaški.

Avstrijski vagoni za izvoz naših domačih produktov. Ministrstvo železnice je odposlalo na Dunaj delegata, da prevzame 300 tovornih vagonov, ki smo jih dobili od Avstrije na posodo. Ti vagoni se bodo upotrebili za izvoz domačih produktov.

Naš izvoz v devetih mesecih tega leta. V prvih devetih mesecih tega leta je bilo izvoženega iz naše države blaga v vrednosti 1.668.78. 729 dinarjev v srebru.

Pooblaščenca trgovinska agencija v Bratislavi. Pod tem naslovom je osnovana z rešitvijo ministrstva trgovine in industrije gori imenovana agencija za Češkoslovaško. Njen namen je zblizhati na polju trgovine in industrije Češkoslovaško z Jugoslavijo.

Tarif d. d. v Subotici. Na podlagi odobrenja ministrstva trgovine in industrije je v Subotici osnovana delniška družba »Tarif«, ki se bo bavila z revizijo tovornih listov, reklamacijo, železniško škodo, izdajanjem voznih listkov, posredovanjem itd. Delniška glavnica znaša 100.000 dinarjev in se deli na 100 delov po 1000 dinarjev.

Davki, ki se v Srbiji ne plačujejo. V Srbiji se do sedaj še ne plačujejo sledeči davki: davek na vino in kuhanje žganja, davek na poslovni promet, davek na vojne dobičke in razredarina. Nov zakonski predlog predvideva upeljavo najglavnejših od teh davkov tudi za Srbijo, dočim se v kratkem pričakuje popolno izjednačenje davkov.

Cene volne. Pri letošnji aukciji volne, ki se je vršila v Bratislavi, so bile dosežene sledeče cene: Za srednje dobro brano česano volno se je plačalo 77 do 79 č. kron, za nepravo česano volno 30 do 35 č. kron, za volno za sukno 26 do 35 č. kron po kg od netto teže.

A. B.

Fran Govékar.

Letošnje leto je za Slovence bogato raznih jubilejev. Pred zaključkom leta obhaja svojo 50 letnico mož, ki je imel in še ima posebno vestno v evidenci jubileje drugih, morda manj zaslužnih in manj slavnihih oseb, dočim bi se bil sam rad izmuznil slavju, ker se v svoji mladeniški čilosti menda sramuje petega križa. Ko sem ga med letom spomnil na bližajoči se jubilej, se je kazal užaljenega, češ: Mar me šteješ med starce tvoje vrste? Jaz sem še mlad! In vendar sem le dobrih 11 mesecev pred njim zavekal na svet. Morda bi Ti bil res prizanesel z odkritjem, prijatelj in bivši uredniški prijatelj, da ni Tvoje storil izdal Tvoj pobratim Viktor Parma v »Slov. Narod«. Sedaj pa »zamera gor, zamera dol«, ne morem Ti priznati 50 letni mladenič!

Fran Govekar, magistratni svetnik, pisatelj, novinar, dramaturg itd. je torej včeraj dne 9. t. m. neizogibno postal 50 let star. Ni se mu treba sramovati svojih let, saj ima pokazati na izredno bogate plodove svojega duha, česar drugi ne nakupijo niti do svoje 70 letnice.

Rođil se je Fran Govekar dne 9. dec. 1871 na Igu pri Ljubljani, kjer je bil njegov oče nadučitelj, nadarjen glasbenik in pisatelj. Mati je bila iz znane Minjatijev rodline, hči graščinskega oskrbnika na Igu. Pisateljevati je začel Govekar že v rani mladosti, pr-

ve njegove pisateljske poskušnje segajo celo v ljudskošolsko dobo. Kot nižje gimnazijec v Ljubljani je pisal za Tomšičev »Vrtec« otroške pravlice, povestice in pripovedke pod psevdonimom »Podkriški«, a v višji gimnaziji je že pisal podlistke za »Slov. Narod« in »Edinost«.

Leta 1892 je Govekar maturiral ter odšel na Dunaj študirat medicino. Ker pa mu je med tem umrl oče kot nadučitelj v Spod. Šiški, moral se je na Dunaju boriti z gnotnimi neprilikami. Preživljal se je večinoma s pisateljstvom, dasi so bili takratni honorarji zelo mršavi. Najprej je pisal za akad. »Vesno« povesti, članke in poročila ter je za zadnji letnik prevzel tudi uredništvo. Obenem je pisal podlistke za »Slov. Narod« in »Edinost« ter več novel za »Ljublj. Zvon« (»Samosvolas«, »Socijalist«, »Vzor« i. dr.). Leta 1896 je izišel v »Ljublj. Zvonu« njegov prvi naturalistični roman »V krvi«, ki je zbudil v zaspano-konservativnem našem literarnem svetu velik vihar, pisatelju pa prinesel slavo, da je led prebil in zblizl našo književnost modernim svetovnim struji. Prihodnje leto je sprejela »Slovenska Matica« njegovo povest »Ljubez in rodoljub«. Istega leta so izišli njegovi podlistki (novelice) iz »Slov. Naroda« v posebni knjigi »O, te ženske« (Gabrščkova Salonska knjižnica).

Jeseni leta 1896 je Govekar zapustil Dunaj in svoje medicinske študije ter vstopil v uredništvo »Slov. Naroda«.

kjer je bil vse v eni osebi: reporter, urednik kulturnega dela in člankar. Jubilar bo sam priznal, da nama ni bilo prijetno delo pod takratnim glavnim urednikom M., zato se je že hotel preseliti na Dunaj k nekemu dnevniku. Le takratnemu županu Ivanu Hribarju se imamo zahvaliti, da je bil ohranjen domovini, ker ga je sprejel za konceptnega praktikanta v magistratno službo l. 1900. Na magistratu so mu poverjali najkopičevije referate, vendar je vsled svoje sposobnosti in vestnosti hitro napredoval ter postal čez 9 let že magistratni svetnik.

Toda Govekar svojih literarnih in dramatičnih talentov ni zakopal med suhoparne akte. Med uradnimi urami je res bil in je še le uradnik, toda pravo delo se je začeljanj zanj šele po uradni dobi. Prva pot mu je bila v uredništvo »Slov. Naroda«, kjer je bil takorekoč nenadostljiv ter je še vedno opravljal glavna referata (kulturni del in politični pregled). Iz uredništva je tekel v gledališče, kjer je bil tajnik, dramaturg, učitelj naraščaja in pozneje mnogoletni intendant. Kot tak je leta 1898 dramaturiziral Jurčič-Kersnikove »Rokovnjače«, ki so doživeli prvenstvo med vsemi domačimi in tujimi igrami na naših odrih. Par let nato je dramaturiziral Jurčičevega »Desetega brata«, ki je istotako zaslovel. Leta 1904 je pisal »Legionarje«, leta 1905 pa »Martina Krpana« prosto po Levstiku. Nadalje je pisal dve izvorni dra-

mi: »Grča« (1910) in »Mrakovi« (1920). Razun tega sta z njegovo gospo soprogo (roj. Vašičeva, bivša učiteljica in znana prvoborniteljica za žensko prosveto in pravo) prevedla celo vrsto gledališčnih iger.

Od leta 1902-1909 je urejeval Govekar naš najlepši ilustrirani mesečnik »Slovani«, v katerem je priobčil celo vrsto svojih lepih novel, kakor »Gorjančeva Marijanica«, »Nad prepodom« itd. Leta 1913 je sprejel uredništvo »Ilustrovanega tednika«, pozneje »Tendenski slik«. V obeh listih je množina njegovih in njegove gospe soproge duševnih proizvodov, omenim le njegov roman »Beg za milijoni«.

Pozneje je vodil Govekar uredništvo polit. tednika »Domovina«, sedaj pa že tri leta uredništvo »Našega glasa«. Obenem pa je zopet kulturni urednik pri »Slov. Narodu«, kjer čestokrat čitamo tudi njegove aktualne članke, polne satire in potrebne sodobne kritike. Sploh je glavno svojstvo v vsem Govekarjevem literarnem delovanju fina, toda vendar le pekoča satira, kakršno nahajamo le pri velikih francoskih satirikih. To svojstvo je znova posvedočil Govekar v svojem prispevku v dr. Tavčarjevi jubilejni številki »Slov. Naroda« na Visokem l. 1936«. Tam je tako drastično posnemal dr. Tavčarjev zadirljivi ton, da je marsikateri inteligent bil prepričan, da je spis res iz peresa dr. Tavčarja samega ter se čudil, kako sta mogla po vseh teh

»grobostih« pri slavju na Visokem tako prijazno občevati.

Za časa kronanja kralja Petra I. je bil Govekar v Beogradu ter bil odklikovan z redom sv. Save IV. razreda, zaradi česar so ga avstrijske oblasti posebno med vojno pisano gledale kot srbofila.

Menda ni izišla pri nas nobena literarna revija, spomenica, album itd. kjer bi ne našli Govekarjevega prispevka. Pisal pa je tudi v razne hrvaške in češke liste in revije, kakor »Mladost«, »Život«, »Prosvjeta«, »Nada«, »Dom in Svijet« itd.

Zadnje večje Govekarjevo literarno delo je bil historični roman »Svitanje«, ki je izhajal v podlistkih v »Slov. Narodu« l. 1920/21. Gradiyo za roman je pripravljaj z veliko vestnostjo, o čemur pričča dejstvo, da je prvi odlomek priobčil že v »Literarni praksi« za 1914. leto« pod naslovom »S francosko trikoloro«.

Zvezna tiskarna bi bila rada svolega zvestega sotrduknika - presentila za jubilej s to njegovo knjigo, kar pa so tehnične ovire preprečile, vendar izide knjiga s krasnimi ilustracijami (Napoleon, Vodnik, Zois itd.) še za letošnjil božič, nakar že sedaj opozarjamo. V ostalem pa ne dvomimo, da mladi ljubilar veruje v našo odkritosrčno čestitko, ker mu želi naše uredništvo z vsemi našimi podjetji najdaljše, srečno in vedno plodnosno življenje.

Michel Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Človek bi jih bil težko spoznal, tako zelo so se bili zredili. Nič več niso bili podobni gladnim, pretrganim velkovom, ki so nekdaž prežali po ulicah na mirne ljudi. Bili so zdaj psi čuvaji. Vsak pes čuvaj je rejen . . .

In njih oblike! Njih klobuki z bogatimi peresi! Njih novi baršunasti jopiči in visoki škornji od mehkega usnja brez najmanjše zaplate! Bouracan je imel plašč od črešnjevordče svile! Trinquemaille je bil podoben španskemu grandu, kakršne je slikal nesmrtni Velesquez! Corpodibale se je šopiril v nebesnosinjem baršunu! Strapafar se je jedva videl iz svojih čipk! Zares veselje jih je bilo pogledati!

Rekli smo, da so bili pravkar povečerjali. Corpodibale si je nalil zad-

ni požirek in promišljeno zvrnil kozarec vase. Njih kozarci so bili od suhega srebra. Corpodibale ga je modro pogledal in je zdajci zapazil, da ga nič več nikjer: kozarec je bil izginil v njegovem žepu! Srebro je pač dobro, in stara navada je železna srajca . . . Široko se je zarezal sam pri sebi; in ko se je tisti hip ozrl po mizi, je videl, da so storili tovariši zdavnaj takisto: stara navada, železna srajca . . .

Klateži so se resnobno spogledali, kakor bi občudovali drug drugega zaradi svoje četverne tatvine. Nato pa se je zgodilo nekaj čudnega. Bouracan je vzdihnil, da so zacingljale prazne steklenke na mizi; počasi je privlekel izmaknjeni kozarec izpod svojega rdečega svilenega plašča in ga postavil nazaj, rekoč:

»Čemu, brogletu? Čemu pa staj!«

»E vero, Dic birbante: čemu?«

»Pa res, golobčki! Čemu, Bog in bogme!«

»Čemu, sladki Jezus? Le čemu?«

Vsi štirje kozarci so se vrnili na svoja mesta. Zares: čemu še — zdaj? Ko ni bilo več vredno krasti! Četvero globokih vzdihov se je zililo v enega . . .

»Ali zaigramo?« je zehaje vprašal Trinquemaille ter izvlekel kocke in rožič.

Četvorica je posegla v žep. Sleherni je nasul na mizo svoj kupček zlata . . . A čemu? Strapafar je bil prvi, ki je zaničljivo spravil zlatnike nazaj. Ostali so drug za drugim sledili njegovemu zgledu. Počemu igrati! Počemu še krasti in goljufati!

Od samega bogastva niso več vedeli kod ne kam. Nikoli prej niso prenašali v svojih mošnjičkih toliko zlata. Svetili so se od masti in zdravja; spali so v palači, oblačili se nalik velikašem; njih edini opravek je bilo

jesti in piti; denarja so imeli, kolikor se ga je komu sljubilo — in vendar

»Corpodibale, golobček, se ti spominjaš tistega večera, ko smo stradali še izza prejšnjega dne in smo tako nežno in rahlo odkvijali ključavnico na vratih stare babe? Menili smo, da najdemo kaj drobiža, pa nismo odnesli drugega nego kosček suhega kruha? . . .«

Corpodibale se je naslonil s komolci na mizo ter vzdihnil z bleščočimi očmi:

»Ma kaj bi se ga ne spominjali!«

Ves tok spominov se je ulil preko njih. Vsak je našteval svoje; in sleherni je z nekakšno otožnostjo dramil slike nekdanjih dni, ko je taval lačen in žejen, brez kruha in strehe, in često že ni več vedel, kakšne podože je francoski denar.

»To so bili zlati časi!« so vzklikali na koncu svojih istorij . . .

»Nikoli več ne bo takšnih; zdaj smo preveč bogati!«

»Pa tudi če ne bi bili, gospoda; vsi vemo, kdo je bil takrat z nami!«

»Co Dio! Zraven njega ni bilo ne gladu ne žeje ne fatike!«

»Imeli smo golobčka, Bog in bogme! . . .«

»Royal de Beaureversa! . . .«

»Hergot sagrament!« je zarjul Bouracan z ilhečim glasom.

Rejenim psom se je tožilo po mršavem volčjem življenju. Siti kraljevske hrane, so se z žalostjo ozirali v gladne dni; z očmi uprtimi v žlahtne steklenke so objokavali žejne čase. Zeleli so si nazaj v beznice, v življenje zasledovanj in iznenađenj, v nočne boje s policijsko stražo, v objetja slabodiševih krasotic, s katerimi so se veselili po duplih rokovnjaške četrti. Eh, kruto jih je tiščala pasja ovratnica!

(Dalje prihodnjič.)

Hočete li biti od Vašega revmatizma popolno ozdravljeni?

TISOČI ŽE OZDRAVLJENI. Bolečine v udih in sklepih, zatečeni deli telesa, pokvarjene roke in noge, trganje, zbadanje i. t. d. v različnih delih telesa, celo oslabelost oči je posledica revmatičnih in sorodnih bolezni.

Nudim Vam naravno zdravilo da se ozdravite.

Nobeno univerzalno zdravilo, temveč zdravilno sredstvo, katere je dobra mati narava podarila bolnemu človeku.

Vsakemu brezplačno na poizkušnjo.

Pišite mi takoj ter Vam takoj pošljem svoje sredstvo in opis, ter navodilo k zdravitvi popolnoma brezplačno. Tako postanete moji hvaležni pristaša.

Expedition der Opern Apotheke, Budapest VI. Abt. 86.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovost v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Prima čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica števil. 19.

MANUFAKTURNI ODDELEK

(na dvorišču)

Oglejte si veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga; veliko usnja na debelo in drobno.

Gospodarske Zveze :-:

Ljubljana, Dunajska cesta 29.

Potnik

se išče za drobnarijsko in galanterijsko blago za Slovenijo in Hrvatsko. Ponudbe je poslati na upravo tega lista pod „Potnik“ št. 1505.

POSESTVO

obstoječe iz letos popravljene hiše, 9000 m² zemlje blizu Kočevja se proda. Ponudbe pod „Posestvo“ na An. zavod Drago Beseljak & drug Ljubljana, Sodna ulica števil. 5.

Inž. Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir LJUBLJANA

Hilšerjeva ulica številka 5.

Specijel. stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe.

Izraba vodnih sil.

Trsje

za stropne in stene izdelujem z najmodernejšimi stroji. Srežno lepenco lesni cement

vee to dobavljaja najceneje.

Tel. 513 Jos. R. PUH, Tel. 513. Ljubljana, Gradaška ul. 22.

POZOR!

Najprimernejše in najlepše božično darilo je gotovo prvovrstno dovršena povečana slika. — V izvršitev se priporoča.

Prvi domači zavod za povečanje slik, fotografski atelije

KUNC FRANC, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.

Naročila, namenjena za Božična darila se sprejemajo do 15. decembra.

Totna postrežba! Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Zakaj daste 1000 K? Za 1 par čevljev?

Oglejte si blago in cene v velikih izbiri od 400—600 K pri

H. Seljak, Ljubljana Prešernova ulica 52.

4000 K nagrade

kdor preskrbi ali odda, stranki brez otrok, stanovanje najmanj s 3 sobami in kuhinjo, če le mogoče v sredini mesta bodisi v novi ali stari hiši za takoj ali za marec. Ponudbe v zaprtih kuvertah na upravo „Jugoslavije“ pod števil. 4000.

Za božičnico!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moj zverinjak, knjiga s 45 slikami in k tem spadajo čim besedilom, za pouk in kratak čas K 20.—

Moji ljubčki, živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu K 32.—

Mladi slikar, 10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvarel-barvami ali pastel-barvniki K 12.—

„Crnipeter“, staroznana, vesela družabna igra za zimsko večero. 1 igra K 8.—

Vse se dobi v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marilini trg 8

Večja množina surovin

za izdelavo zemeljske barve, zemeljske rumenice (Rohocher), zelenice (Grünerde), železni oxyd, temeljno belino, (Grundkreide). Cenjene ponudbe prosim na upravo pod št. 1502.

Praktikanta (praktikantinja)

za knjigovodstvo išče večje industrijsko podjetje v Ljubljani. Pismene ponudbe pod „knjigovodstvo“ na upravo lista.

Zemeljske barve

večje količine se iščejo v nakup za takojšnjo dobavo. Cenjene ponudbe na upravo lista pod št. 1501.

BETON-ZELEZOBETON-VODNE ZGRADBE-ELEKTRARNE

STAVBENO PODJETJE

INŽ. LAURENČIČ & CO

LJUBLJANA RINSKA CESTA 2

IZRABA VODNIH SIL

ZAGRE-MLINI-PEZOVJ-HISE-VILE-INDUSTR. STAVE-MOSTOVI

PRORABUNI-HAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Prof. S. Santel

Božične razglednice

so ravno kar izšle, ter se dobijo po vseh trgovinah z papirjem, knjigarnah in trafikah.

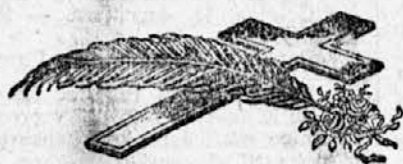
Božične razglednice so umetno izdelane v raznih barvah in tiskane na finem Chromo papirju.

Serijska 6 razglednic 2.50 din.

Naroča se direktno pri

ZVEZNI TISKARNI in KNJIGARNI

v Ljubljani, Wolfova ulica števil. 1.

Potrjim srcem javljam, da je naš blagi oče, oziroma tast, ded, praded in brat, gospod

MARTIN DEBELAK

posestnik, bivši 30 letni župan i. t. d.

v starosti 80ih let danes v Bogu udan, preminul. Pogreb se vrši v soboto, 10. t. m. ob 14. uri pri sv. Mohorju pri Rogaški Slatini.

Ljubljana — Sv. Mohor pri Rog. Slatini, dne 8. decembra 1921.

Dr. Janko Debelak, direktor pošte in brzojava za Slov., Anton Debelak, posestnik in župan, Andrej Debelak, posestnik,

sinovi.

Marija, Ana, Vera, Roza, hčere.

Marica, Lenica, Marija, sinuhe.

Ladislav Cigiency, posestnik, Anton Krizan, posestnik, Martin Sinko, posestnik, zetje.

Simon Debelak, posestnik, Ivan Debelak, posestnik v Poljčanah, bratje.

Vnuki in pravnuki.

Brez posebnih obvestil.